
NAUČNE PUBLIKACIJE DRŽAVNOG UNIVERZITETA U NOVOM PAZARU

Seriya B: Društvene & humanističke nauke

2020 | Volumen 3 | Broj 2

**NAUČNE PUBLIKACIJE DRŽAVNOG
UNIVERZITETA U NOVOM PAZARU**
Serija B: Društvene & humanističke nauke

Glavni i odgovorni urednik

Prof. dr Milica Vujičić

Za izdavača

Prof. dr Miladin Kostić, rektor

Uredništvo

Prof. dr Miladin Kostić, Državni univerzitet u Novom Pazaru
Prof. dr Aleksandar Čirić, Univerzitet u Nišu – Pravni fakultet
Prof. dr Miloš Kovačević, Univerzitet u Kragujevcu – Filološko-umetnički fakultet
Prof. dr Spasenija Čeranić, Univerzitet u Istočnom Sarajevu – Filozofski fakultet
Prof. dr Vladan Petrov, Univerzitet u Beogradu – Pravni fakultet
Prof. dr Samir Arnautović, Univerzitet u Sarajevu – Filozofski fakultet
Prof. dr Bojan Krstić, Univerzitet u Nišu – Ekonomski fakultet
Prof. dr Lela Ristić, Univerzitet u Kragujevcu – Ekonomski fakultet
Prof. dr Suzana Todorović, Primorski univerzitet u Koprivnici – Pedagoški fakultet
Prof. dr Darko Hinić, Univerzitet u Kragujevcu – Prirodno-matematički fakultet
Prof. dr Marko Mihić, Univerzitet u Beogradu – Fakultet organizacionih nauka
Prof. dr Boban Melović, Univerzitet Crne Gore – Ekonomski fakultet
Prof. dr Saša Petković, Univerzitet u Banjoj Luci – Ekonomski fakultet
Doc. dr Amila Pilav-Velić, Univerzitet u Sarajevu – Ekonomski fakultet
Doc. dr Ana Aleksić, Univerzitet u Zagrebu – Ekonomski fakultet
Doc. dr Domagoj Hruška, Univerzitet u Zagrebu – Ekonomski fakultet

Izdavački savet

Prof. dr Dragan Bogdanović, DUNP
Prof. dr Nada Vignjević Đorđević, DUNP
Prof. dr Emir Čorović, DUNP
Prof. dr Aleksandra Popin, DUNP
Prof. dr Senad Ganić, DUNP
Doc. dr Đerđi Erdeš Kavečan, DUNP
Doc. dr Enes Čorović, DUNP
Doc. dr Miloš Petrović, DUNP
Doc. dr Samir Manić, DUNP
Dr Ahmedin Lekpek, DUNP
Dr Alma Dobardžić, DUNP
Dr Milena Belić, DUNP
Dr Semir Vehapić, DUNP
Dr Zenaida Šabotić, DUNP

Sekretar Uredništva
Doc. dr Ernad Kahrović

Lektura
Prof. dr Dragana Novakov
Doc. dr Azra Mušović
Doc. dr Jelena Grubor Hinić

Štamparija
SVEN, Niš
Tiraž – 25 primeraka

ČASOPIS IZLAZI DVA PUTA GODIŠNJE – u aprilu i oktobru

Izdavač:
DRŽAVNI UNIVERZITET U NOVOM PAZARU
Vuka Karadžića bb, Novi Pazar
Tel: 020/317-752
www.np.ac.rs

ISSN: 2619-998X

eISSN:2620-0074

UDC 3

COBISS.SR-ID 260649484

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
3
NAUČNE publikacije Državnog univerziteta u Novom Pazaru.
Serija B, Društvene & humanističke nauke
/ glavni i odgovorni urednik Milica Vujičić.
- Vol. 3, br. 2 (2020) - . - Novi Pazar, Vuka Karadžića bb,
Državni univerzitet u Novom Pazaru, 2020 - (Niš : Sven). - 28 cm
Polugodišnje.
ISSN 2619-998X = Naučne publikacije Državnog univerziteta u Novom Pazaru.
Serija B, Društvene & humanističke nauke
COBISS.SR-ID 260649484

**SCIENTIFIC PUBLICATIONS OF THE
STATE UNIVERSITY OF NOVI PAZAR**

Series B: Social sciences and humanities

2020 | Volume 3 | Issue 2

About Journal

The State University of Novi Pazar publishes the journal entitled *Scientific publications of the State University of Novi Pazar, Series B: Social sciences & humanities*.

The Journal's mission statement is to provide opportunities for academics, problem-solvers and decision-makers in the field of social sciences and humanities to make their scholarly and professional papers accessible to a wider scientific community, to enable their exchange, as well as to make their own contribution to the general social improvement, through scientific and professional publications.

The primary aim of the Journal is to publish original research articles, review articles, book reviews, conference proceedings reports and professional papers within the major fields of economics, management, law, political science, sociology, philosophy, psychology and philology. Only original manuscripts that have not previously been published or are not being considered for publication elsewhere may be submitted to this Journal.

The Journal publishes two issues per year (April and October) in Serbian and/or English. The deadline for the submission of papers for the April issue is 15 February, i.e. 15 August for the October issue.

All the papers submitted to be considered for publication in this Journal are subject to double-blind peer review. The Editorial Board preserves the double anonymity of the authors and referees. The Journal exclusively publishes papers accepted by both referees.

The editorial policy of the Journal entails a continuous improvement of the Journal quality. Accordingly, the main selection criteria for the papers to be published and consequently classified are as follows: their theoretical, methodological and application relevance, the degree of influence, originality and clarity. Prospective authors are obliged to submit a manuscript which complies with the Author guidelines of the *Scientific publications of the State University of Novi Pazar, Series B: Social sciences & humanities*.

**SCIENTIFIC PUBLICATIONS OF THE STATE
UNIVERSITY OF NOVI PAZAR**
Series B: Social sciences and humanities

Editor-in-chief

Milica Vujičić, PhD, professor

On behalf of the Publisher

Miladin Kostić, PhD, professor, vice-chancellor

Editors:

Miladin Kostić, PhD, professor, State University of Novi Pazar
Aleksandar Ćirić, PhD, professor, Faculty of Law, University of Niš
Miloš Kovačević, PhD, professor, Faculty of Philology and Arts, University of Kragujevac
Spasenija Čeranić, PhD, professor, Faculty of Philosophy, University of East Sarajevo
Vladan Petrov, PhD, professor, Faculty of Law, University of Belgrade
Samir Arnautović, PhD, professor, Faculty of Philosophy, University of Sarajevo
Bojan Krstić, PhD, professor, Faculty of Economics, University of Niš
Lela Ristić, PhD, professor, Faculty of Economics, University of Kragujevac
Suzana Todorović, assoc. prof., Faculty of Humanities, University of Primorska
Darko Hinić, PhD, assoc. prof., Faculty of Science, University of Kragujevac
Marko Mihić, PhD, assoc. prof., Faculty of Organisational Sciences, University of Belgrade
Boban Melović, PhD, assoc. prof., Faculty of Economics, University of Montenegro
Saša Petković, PhD, assoc. prof., Faculty of Economics, University of Banja Luka
Amila Pilav-Velić, PhD, assist. prof., Faculty of Economics, University of Sarajevo
Ana Aleksić, PhD, assist. prof., Faculty of Economics, University of Zagreb
Domagoj Hruška, PhD, assist. prof., Faculty of Economics, University of Zagreb

Editorial board:

Dragan Bogdanović, PhD, assoc. prof., SUNP
Nada Vignjević Đorđević, PhD, assoc. prof., SUNP
Emir Ćorović, PhD, assoc. prof., SUNP
Aleksandra Popin, PhD, assoc. prof., SUNP
Senad Ganić, PhD, assoc. prof., SUNP
Đerđi Erdeš Kavečan, PhD, assist. prof., SUNP
Enes Ćorović, PhD, assist. prof., SUNP
Miloš Petrović, PhD, assist. prof., SUNP
Samir Manić, PhD, assist. prof., SUNP
Ahmedin Lekpek, PhD, SUNP
Alma Dobardžić, PhD, SUNP
Milena Belić, PhD, SUNP
Semir Vehapi, PhD, SUNP
Zenaida Šabotić, PhD, SUNP

Editorial assistant

Ernad Kahrović, PhD, assistant professor

Proofread by

Dragana Novakov, PhD, associate professor
Azra Mušović, PhD, assistant professor
Jelena Grubor Hinić, PhD, assistant professor

Print

SVEN, Niš

Circulation – 25 copies

FREQUENCY: BI-ANNUALLY – April, October

Publisher:

STATE UNIVERSITY OF NOVI PAZAR
Vuka Karadžića bb, Novi Pazar
Tel: 020/317-752
www.np.ac.rs

ISSN: 2619-998X

eISSN:2620-0074

UDC 3

COBISS.SR-ID 260649484

CIP - Cataloguing in publication
National Library of Serbia, Belgrade
3
**SCIENTIFIC PUBLICATIONS OF THE STATE UNIVERSITY OF
NOVI PAZAR.**
Series B: Social sciences & humanities
/ Editor-in-chief Milica Vujičić, PhD, professor.
- Vol. 3, issue 2 (2020) - . - Novi Pazar, Vuka Karadžića bb,
State University of Novi Pazar, 2020 - (Niš : Sven). - 28 cm
Bi-annually.
ISSN 2619-998X = Scientific publications of the State University of Novi Pazar.
Series B: Social sciences & humanities
COBISS.SR-ID 260649484

NAUČNE PUBLIKACIJE DRŽAVNOG
UNIVERZITETA U NOVOM PAZARU
Serija B: Društvene & humanističke nauke

SADRŽAJ

2020 | Volumen 3 | Broj 2

Oktobar 2020.

UVODNIK 76-79

Milica Vujičić

ORIGINALNI ČLANCI

BEYOND TEACHING ENGLISH: EFL STUDENTS' ACCOUNTS OF
LEARNING OUTCOMES IN A COOPERATIVE CLASS 80-95

Jelena V. Grubor

PODUDARANJA U ZOONIMSKOM SISTEMU VUKOVOG RJEČNIKA
I JEDNOG PRIJEPOLJSKOG SELA 96-106

Veselin Petrović

PREGLEDNI ČLANCI

TRAGOM ROMANTIČARSKOG I SENTIMENTALISTIČKOG DUHA –
PSIHOLOGIJA GUBITKA U DELU F. SKOTA FICDŽERALDA 107-120

Azra A. Mušović

SOCIJALNA KOMPONENTA LOKALNE SAMOUPRAVE U
REPUBLICI SRBIJI 121-130

Miloš Petrović

UTJECAJ INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE NA UŠTEDU ENERGIJE
U HOTELSKIM PODUZEĆIMA 131-139

Maša Trinajstić

UPRAVLJANJE USLUŽNIM PROCESIMA: PRIMER
AVIOKOMPANIJA 140-151

Sanja Vesić

NEKI ASPEKTI RAZVOJA ZDRAVSTVENOG SISTEMA SRBIJE I
JAPANA 152-165

Vladimir Radivojević/ Sanja Vesić

STRUČNI ČLANCI

NESAGLASNOSTI OKO KLJUČNIH POJMOVA U NASTAVI
STRATEGIJSKOG MENADŽMENTA 166-179

Dragić Marić

PRIKAZI

PAMETNA SELA - BUDUĆNOST ODRŽIVOG RURALNOG RAZVOJA,
LELA RISTIĆ, ŽARKO BARBARIĆ, EKONOMSKI FAKULTET
UNIVERZITETA U KRAGUJEVCU, 2019. 180-182

Miloš Dimitrijević

UVODNIK

Velika nam je čast i zadovoljstvo što je od ovoga broja časopisa *Naučne publikacije Državnog univerziteta u Novom Pazaru, Serija B: Društvene & humanističke nauke*, član našeg Uredništva, prof. dr Suzana Todorović iz Slovenije (Univerzitet u Kopru). Prof. dr Suzana Todorović je autor četrnaest naučnih monografija, a polja njenih interesovanja jesu dijalektologija (posebno istromletački i slovenački istarski dijalekat), lingvistička geografija i romanska etimologija. Prema kriterijumu „relevantne i vrlo kvalitetne“ naučne objave, svrstava se na prvo mesto među slovenačkim lingvistima i na sedmo mesto među slovenačkim humanistima [iz rec. akademika Gorana Filipija]. Ovim je naš urednički tim bogatiji za jednog člana iz Slovenije.

Broj 2, Volumen 3, Godište (2020) sadrži dva originalna članka, pet preglednih, jedan stručni i prikaz monografije.

Jelena V. Grubor, u radu *Beyond teaching English: EFL students' accounts of learning outcomes in a cooperative class* ističe da ishodi učenja (IU) formulisani od strane učenika, zauzimaju glavnu ulogu u savremenoj nastavi, i da istraživanja ukazuju na mnoge prednosti kooperativnog učenja. U vezi sa tim, osnovni cilj njenog rada jeste da se ispita kako učenici percipiraju IU, kako bi se odredile njihove ključne dimenzije. Uzorak su činile učenice trećeg razreda filološkog smera. Samoprocena stečenog znanja i veština i njihove primene, analizirani su analizom sadržaja. Rezultati ukazuju na to da IU čine: (1) znanja, (2) sposobnosti, i (3) primena usvojenog (podstaknuta voljom i afektom). Osnovni zaključak sprovedenog istraživanja jeste da ispitanice ne posmatraju učenje jezika isključivo kao sredstvo za njegovo učenje, već kao sredstvo putem koga usvajaju različite sadržaje na engleskom jeziku. Varijable koje su potencijalno dodatno doprinele ovakvim rezultatima jesu upotreba engleskog kao jezika učionice, ali i pozitivni stavovi prema nastavnom okruženju.

U radu *Veselina Petrovića* analiziraju se podudaranja, sličnosti i pojedine razlike između zoonimskih sistemâ u Vukovom *Rječniku* i jednog sela iz opštine Prijepolje. Prvo se razmatraju onomastički termini *zoonim*, *zoonimija* i *apelativ* i njihov status u pomenutim zoonimskim sistemima, kao i procesi *onimizacije*, a posebno prelazak u klasu zoonima iz drugih onimskih klasa. Zatim se ističu uočene sličnosti i pojedine razlike pomenutih poređenih sistema, podeljenih na *motivisane* i *nemotivisane* zoonime, pri čemu su motivisani zoonimi razvrstani u tri leksičko-semantičke grupe (*boja celokupnog tela životinje*, *boja jednog dela tela životinje* i *neka dominantna osobina životinje koja nije uslovljena bojom*) od kojih se svaka dalje deli u odgovarajuće podgrupe, shodno tradicionalnoj klasifikaciji srpske zoonimske leksike. U zaključnom delu rada autor daje osvrt na *uzroke* i *razloge* za uočena poklapanja i razlike u posmatranim zoonimskim sistemima.

Azra A. Mušović u svom radu istražuje uticaj koji je iskustvo *gubitka* imalo na književnu karijeru istaknutog američkog moderniste F. Skota Ficdžeralda. Pisac u svom opusu obrađuje različite obrasce tugovanja koji datiraju još iz njegovog detinjstva: roditeljsku preokupiranost tugovanjem zbog gubitka kćerki i prenošenje tog modela tugovanja na njega, ponašanje koje ohrabruje njegov osećaj majčinskog i očinskog gubitka, kao i identifikovanje sa njihovim gubitkom. Ove okolnosti doprinose piščevim književnim uvidima u kulturološke norme tugovanja. Tako roman, *S ove strane raja*, prikazuje teškoću odrastanja u društvu, koje slepo veruje u ideju viktorijanskog progressa i odbija čin tugovanja. Kompromis koji Ficdžerald predlaže jeste: identifikovanje sa romantičarskim “muževnim” i sentimentalnim “ženstvenim” kodom tugovanja – protivstrujama gubitka unutar dominantne kulture. U ovom kontekstu, roman *Poslednji magnat*, prikazan je kao piščev rad na osećanjima lišenosti i gubitka, gde njegov alter ego, kao odraz književnih nastojanja svoga tvorca, promovise *kreativnost* i *empatiju* kao važne elemente procesa isceljenja.

Miloš Petrović u svom radu ističe da je Republika Srbija Ustavom definisana, između ostalog, kao država socijalne pravde, a Ustavom su propisani razlozi zbog kojih njeni građani imaju pravo na socijalnu zaštitu, i nadležnosti Republike, autonomne pokrajine i lokalne samouprave u ostvarivanju njihovih prava u ovom domenu. Zakoni o lokalnoj samoupravi i socijalnoj zaštiti, razrađuju pojedinačna prava iz domena socijalne zaštite, i mesto i ulogu lokalne samouprave u njihovom ostvarivanju. Autor smatra da se naučna javnost nije ozbiljnije bavila segmentom delatnosti lokalne samouprave, stoga je u radu prikazao osnovne oblasti socijalne zaštite i modalitete rada lokalne samouprave u njihovom ostvarivanju.

Maša Trinajstić naglašava da rast turističkog prometa i povećanje broja turista ne utiču samo na ekonomsko blagostanje zemlje, već i na povećanu potrošnju energije. Hotelska preduzeća jesu jedan od najvećih potrošača energije, a informaciona tehnologija (IT) predstavlja efikasan izvor rešenja za praćenje i poboljšanje energetske efikasnosti. Osnovni cilj sprovedenog empirijskog istraživanja u hotelima na Kvarneru jeste da se analizira odnos između informacione tehnologije i njene potrošnje u hotelskim poduzećima. Rezultati rada su potvrdili da se primenom informacionog sistema za praćenje potrošnje energije mogu ostvariti značajne uštede. Rezultati ovog istraživanja mogu pružiti smernice kreatorima turističke politike, kao i privatnim i javnim poslovnim subjektima u sektoru turizma.

Sanja Vesić u preglednom radu ističe postojanje razlikâ između usluga i proizvoda. Uslužni procesi čine deo marketing miksa usluga, i mogu se definisati kao set aktivnosti putem kojih se usluga kreira i isporučuje. Kupac je sastavni deo uslužnih procesa, koji se mogu podeliti na vidljivi i nevidljivi deo. Cilj njenog rada jeste

analiza uslužnih procesa na primeru poslovanja aviokompanija, gde je prikazan ciklus usluge za jednu avionsku liniju i detaljno analiziran vidljivi i nevidljivi deo samog uslužnog procesa.

Osnovni cilj rada *Vladimira Radivojevića* i *Sanje Vesić* jeste da ukaže na značaj zdravstvenog sistema kao najvažnijeg podsistema društva u jednoj zemlji, koji brine o zdravstvenoj zaštiti ljudi tokom njihovog životnog veka. Razvijanje što efikasnijeg i efektivnijeg zdravstvenog sistema neophodno je za uspešan razvoj društva. Zbog toga je struktura zdravstvenog sistema u jednoj zemlji veoma bitan faktor njenog daljeg razvoja. Tehnološkim i društveno-ekonomskim razvojem podstiče se i razvoj zdravstvenog sistema i isticanja značaja efikasnog menadžmenta u zdravstvu. Komparacijom između zdravstvenog sistema Srbije i Japana, autori rada uočavaju znatnu razliku u funkcionisanju ova dva sistema. Stoga je potrebno sagledati konkretne probleme u sistemu zdravstvene zaštite u Srbiji, i pronaći odgovarajuće načine za njihovo rešavanje, na svim nivoima zdravstvene zaštite, ugledajući se na Japan, kao jedan od najboljih svetskih modela zdravstvene zaštite.

Dragić Marić u vrlo interesantnom stručnom članku istražuje nesaglasnosti oko ključnih pojmova i drugih pitanja teorije strategijskog menadžmenta u odgovarajućoj literaturi na domaćim univerzitetima, sa ciljem ukazivanja na proistekle teškoće u nastavi odgovarajućih predmeta. Kako autor ističe, ustanovljene su brojne nesaglasnosti udžbeničkih i sličnih tekstova menadžmenta. Prvenstveno su istaknute razlike u shvatanju ključnih pojmova strategijskog menadžmenta, posebno pojma menadžment – uključujući njegovo razumevanje kao nauke ili veštine, kao i različito predstavljanje njegovih principa. U radu su dalje istaknute teškoće i razlike određenja pojma strategije, samog strategijskog menadžmenta i politike, kao i odnosa pojmova vizije i misije. Deo istraženih razlikâ u predstavljanju ključnih pojmova i pitanja strategijskog menadžmenta, procenjen je kao opravdan, a za deo neopravdanih, dat je predlog ujednačavanja radi lakšeg razumevanja korisnicima odgovarajuće literature.

U prikazu *Miloša Dimitrijevića* predstavljena je monografija *Pametna sela – budućnost održivog ruralnog razvoja*, čiji su autori dr Lela Ristić, redovni profesor Ekonomskog fakulteta u Kragujevcu, i dr Žarko Barbarić, redovni profesor na Departmanu za tehničke nauke Državnog univerziteta u Novom Pazaru (u penziji). Autor prikaza ističe da bi se u potpunosti iskoristio potencijal u ruralnim područjima, potrebno je da budući razvoj prati ciljeve Agende 2030, gde se indirektno promovise upotreba novih tehnologija, istraživanja, inovacija i iznalaženja novih modela razvoja ruralnih područja, poput *smart villages*. Pritom, informaciono-komunikacione tehnologije imaju veliki potencijal za unapređenje života u ruralnim područjima, kroz primenu u raznim oblastima seoskog razvoja.

Monografija je napisana tako, da nesumnjivo može poslužiti studentima na višim nivoima studija, kao i stručnoj i naučnoj javnosti koja se bavi problematikom održivog ruralnog razvoja.

Poseban prilog u ovom broju Časopisa predstavlja *Zahvalnica recenzentima* rukopisâ podnetih Uredništvu u 2020. godini, od kojih su oni pozitivno dvostruko anonimno recenzirani publikovani – kao izvorni naučni, pregledni i stručni članci, prikaz knjige i monografije – u Brojevima 1 i 2, Volumen 3 Godište 2020. Časopisa.

U ime Uredništva časopisa, još jednom, i na ovaj način, zahvalnost upućujem ponajpre autorima prilogâ objavljenih u ovom broju, recenzentima, kao i lektorima na uloženom trudu, stručnim sugestijama, komentarima i uputstvima autorima rukopisâ.

Glavni i odgovorni urednik

Milica Vujičić

Milica Vujičić, redovni profesor na Državnom univerzitetu u Novom Pazaru, doktorirala iz oblasti kvantitativne analize istraživanja tržišta prehrambenih proizvoda na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Ključna oblast njenog naučnog interesovanja – upravljanje ruralnim razvojem.